

Dosarul nr. 2ra-823/19

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (N. Mazur)

instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (A. Minciuna, V. Sîrbu, V. Mihaila)

ÎNCHEIERE

15 mai 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Valeriu Doagă
Tamara Chișca-Doneva
Iurie Bejenaru

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de Vladimir Voronin, reprezentat de avocatul Gheorghe Nicolaescu,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Vitalia Pavlicenco împotriva lui Vladimir Voronin cu privire la apărarea onoarei, demnității, obligarea la dezmințirea informației și repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei din 05 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care au fost respinse apelurile declarate de Vladimir Voronin și Vitalia Pavlicenco și a fost menținută hotărârea din 05 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

c o n s t a t ă:

La data de 03 aprilie 2017, Vitalia Pavlicenco a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Vladimir Voronin cu privire la apărarea onoarei, demnității, obligarea la dezmințirea informației și repararea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că într-o emisiune de la postul de televiziune NIT, moderată de Constantin Starăș și Ludmila Belcenkov, cetățeanul Voronin Vladimir, care deținea funcția de Președinte al Republicii Moldova, a declarat următoarele: „Ei, în mod insistent, ne numesc în toți acești ani români, (...) La recensământul din 2004 numai 2,1 procente (a accentuat această cifră. -N.n.) s-au declarat români. Eu i-am spus și lui Băsescu că în 15 ani ați finanțat nu se știe pe cine, cât ați băgat voi în acești moldoveni români - Pavlicenco care iese la microfon, Dabija de la „Literatura și arta” și alții, toți acești români ai noștri trecuți de urgență din PCUS și KGB în români - și ați obținut doar 2,1 procente.”

A considerat reclamanta că prin aceste declarații, pârâtul Vladimir Voronin i-a lezat onoarea, demnitatea și reputația profesională. A menționat că nu ar fi avut nici o relație financiară cu România, nu a primit surse financiare din proiecte, granturi, programe sau alte acțiuni finanțate pe Guvernul României. De asemenea, nu a avut niciodată nici o colaborare cu KGB (SIS), fapt ce se confirmă și prin răspunsul SIS din 20 octombrie 2006 la interpelarea ei din 19 octombrie 2006 (în care a cerut acces la propriul dosar de la SIS, oricare ar fi el), prin care a fost informată că Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova nu deține dosar în privința sa, precum și alte materiale documentare.

A mai menționat reclamanta că, urmare a declarațiilor făcute, domnul Voronin Vladimir i-a cauzat prejudicii morale, a diminuat încrederea electoratului în

persoana sa în calitate de om politic, ales ca deputat în Parlamentul Republicii Moldova.

Ulterior, reclamanta și-a concretizat cerințele acțiunii și a menționat că în temeiul art. 26 alin. (4) din Legea cu privire la libertatea de exprimare „Dacă ... autorul informației se află în imposibilitatea de a publica dezmințirea, instanța de judecată va obliga autorul informației să publice dezmințirea în alt mijloc de informare în masă cu o rază similară de acoperire sau difuzare.”

Pe parcursul examinării cauzei s-a constatat că postul de televiziune prin intermediul căruia autorul informației false, Vladimir Voronin, a difuzat scornituri mincinoase în adresa reclamantei, nu mai deține licență pentru emisie. Iar conform constatărilor făcute în §54 din Hotărârea CEDO definitivă din 20 aprilie 2015 în cauza Urechean și Pavlicenco vs Moldova (cererile 27756/05 și 41219/07) postul de televiziune NIT la momentul difuzării informației avea acoperire națională. Pretențiile privind repararea prejudiciului moral rămân aceleași, ca în cerea de chemare în judecată.

În temeiul art. 203 CPC, art. 26 din Legea cu privire la libertatea de exprimare, reclamanta a solicitat să fie obligat pârâțul Vladimir Voronin să difuzeze dezmințirea informației calomnioase la un post de televiziune în Republica Moldova cu acoperire națională, în termen de 15 zile după ce hotărârea va rămâne definitivă, dezmințirea având următorul text: „Eu, Vladimir Voronin, declar că Vitalia Pavlicenco nu a colaborat niciodată cu KGB URSS și RSSM, în nici o calitate, iar cele declarate de mine pe data de 03 martie 2007, emisiunea „Maxima” la postul TV NIT sunt minciuni”, precum și repararea prejudiciului moral în mărime de 500000 de lei.

Prin încheierea din 25 aprilie 2007 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău a fost încetat procesul civil la cererea de chemare în judecată depusă de Vitalia Pavlicenco împotriva lui Vladimir Voronin privind apărarea onoarei și demnității și încasarea prejudiciului moral, pe motiv că Președintele Republicii Moldova nu poate fi atras la răspundere civilă pe cazul dat (f.d.16 – 17, vol.I).

La data de 04 mai 2007, Vitalia Pavlicenco a declarat recurs împotriva încheierii primei instanțe, solicitând casarea încheierii din 25 aprilie 2007 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău, ca fiind emisă cu aplicarea greșită a normelor de drept procedural, cu remiterea cauzei spre examinare în prima instanță (f.d.18 – 20, vol. I).

Prin decizia din 14 iunie 2007 a Curții de Apel Chișinău a fost respins recursul declarat de Vitalia Pavlicenco și a fost menținută încheierea din 25 aprilie 2007 a Judecătoriei Centru mun. Chișinău (f.d.30-32, vol. I).

La data de 25 iunie 2015 Vitalia Pavlicenco a depus cerere de revizuire, solicitând casarea deciziei din 14 iunie 2007 a Curții de Apel Chișinău cu remiterea cauzei pentru examinarea recursului la Curtea de Apel Chișinău (f.d.35–37, vol. I).

Prin încheierea din 30 septembrie 2015 a Curții Supreme de Justiție a fost admisă cererea de revizuire depusă de Vitalia Pavlicenco împotriva deciziei din 14 iunie 2007 a Curții de Apel Chișinău, a fost casată decizia din 14 iunie 2007 a Curții de Apel Chișinău și încheierea din 25 aprilie 2007 a Judecătoriei Centru mun. Chișinău, cu remiterea cauzei spre rejudecare în fond la Judecătoria Centru mun. Chișinău.

Prin hotărârea din 05 iunie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediu Centru a fost admisă parțial acțiunea depusă de Vitalia Pavlicenco și a fost obligat Vladimir Voronin să dezmință în termen de 15 zile de la intrarea în vigoare a hotărârii date, informația difuzată pe data de 03 martie 2007 în emisiunea „Maxima” la postul TV NIT, ce nu corespunde adevărului și lezează onoarea și demnitatea Vitaliei Pavlicenco, precum că Vitalia Pavlicenco a colaborat cu KGB URSS și RSSM, prin difuzarea dezmințirii la un post de televiziune din Republica Moldova cu acoperire națională, a fost încasat de la Voronin Vladimir în beneficiul Vitaliei Pavlicenco prejudiciul moral în mărime de 30000 de lei. În rest, acțiunea a fost respinsă, ca neîntemeiată.

Prin încheierea din 05 iulie 2018 a Judecătorei Chișinău a fost respinsă cererea Vitaliei Pavlicenco privind adoptarea unei hotărâri suplimentare.

La data de 12 iunie 2018, Vladimir Voronin a depus apel nemotivat, iar la 04 octombrie 2018 a depus cerere de apel motivată împotriva hotărârii instanței de fond, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii contestate, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

Prin decizia din 05 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de Vladimir Voronin, și apelul incident declarat de Vitalia Pavlicenco și a fost menținută hotărârea din 05 iunie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru. A fost respins recursul declarat de Vitalia Pavlicenco și a fost menținută încheierea din 05 iulie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru.

Instanța de apel și-a întemeiat concluzia pe prevederile art. 16 alin. (1) și (2), (4) Codul civil, art.2, 10 și art. 7 alin. (1) și (2) din Legea cu privire la libertatea de exprimare și a stabilit că, prima instanță a ajuns la o concluzie justă și întemeiată privind admiterea cerințelor reclamantei de obligare a pârâtului la dezmințirea informației, or, în cadrul examinării cauzei nu au fost prezentate probe pertinente și admisibile, care ar confirma faptul că, reclamanta Vitalia Pavlicenco, ar fi colaborat cu serviciile de securitate, la caz, KGB („Komitet Gosudarstvennoi Bezopasnosti”) URSS și RSSM.

A mai stabilit instanța de apel că, din răspunsurile nr. SA/565 din 20 octombrie 2006 (f.d.3, Vol. I) și nr. P 2784/14 din 21 ianuarie 2015 (f.d.104, vol. I), rezultă expres faptul că, Serviciul de Informație și Securitate al RM și Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității (România) nu conțin nici un dosar întocmit pe numele Vitaliei Pavlicenco.

Or, în conformitate cu art. 123 alin. (2) CPC, faptele stabilite printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă într-o cauză civilă soluționată anterior în instanță de drept comun sau în instanță specializată sînt obligatorii pentru instanța care judecă cauza și nu se cer a fi dovedite din nou și nici nu pot fi contestate la judecarea unei alte cauze civile la care participă aceleași persoane.

În acest sens, instanța de apel a reținut hotărârea judecătorească irevocabilă nr. 2-6004/13 din 10 decembrie 2013 a Judecătorei Buiucani, mun. Chișinău (f.d.107, vol.I), prin care instanța a constatat: „Reieșind din răspunsurile Serviciului Informații și Securitate cât și a Procuraturii Generale, instanța concluzionează că în privința Vitaliei Pavlicenco a fost răspândită o informație neveridică care nu corespunde realității, deoarece ultima nu a colaborat niciodată cu Comitetul Securității al Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste și nici cu Comitetul Securității de Stat al Republicii Sovietice Socialiste Moldovenești, KGB (Komitet

Gosudarstvennoi Bezopasnosti), inclusiv în calitate de informator, colaborator, rezident, ofițer de securitate sau în orice altă calitate”.

În consecință, a conchis instanța de apel că prima instanță întemeiat a constatat că, informația relatată în cadrul emisiunii „Maxima”, la postul de televiziune NIT, precum că, Vitalia Pavlicenco a colaborat cu KGB („Komitet Gosudarstvennoi Bezopasnosti”) URSS și RSSM, nu corespunde realității, lezează onoarea și demnitatea reclamantei, astfel, urmează a fi dezmințită.

Având în vedere faptul că, postul de televiziune NIT, prin intermediul căruia a fost difuzată informația defăimătoare nu mai deține licență pentru emisie, prima instanță întemeiat a obligat pârâtul să facă dezmințirea la un oricare post de televiziune cu acoperire națională, după cum a fost postul de televiziune TV NIT, care a lansat interviul d-lui V. Voronin în emisiunea „Maxima”.

Totodată, instanța de apel aplicând prevederile art. 29 alin. (1) din Legea cu privire la libertatea de exprimare nr. 64 din 23 aprilie 2010, art. 1422 alin. (1), 1423 Codul civil, a conchis că prima instanță temeinic și legal a stabilit că prin răspândirea informației care nu corespunde realității, reclamantei i-a fost cauzat prejudiciul moral, care urmează a fi reparat, însă despăgubirea pentru prejudiciul moral trebuie să fie rațională și echitabilă, adică trebuie stabilită în așa mod, încât să asigure o compensare suficientă și nicidecum exagerată a prejudiciului cauzat, fiind menținut echilibrul între daunele efectiv pricinuite și suma acordată.

În acest sens, de către prima instanță corect a fost stabilită mărimea prejudiciului moral în mărime de 30000 de lei, suma solicitată de reclamantă în mărime de 500 000 de lei fiind excesivă.

La data de 26 februarie 2019, Vladimir Voronin, reprezentat de avocatul Gheorghe Nicolaescu, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului a indicat că nu este de acord cu decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, deoarece au interpretat și au aplicat eronat legea – Constituția Republicii Moldova și anume art. 71 din Constituție, care prevede că independența opiniilor deputatului în Parlament este absolută și perpetuă. Președintele nu poate fi tras la răspundere penală, civilă sau administrativă pentru voturile sau opiniile, exprimate în executarea mandatului, nici după expirarea acestuia.

În acest context, a susținut că declarațiile Președintelui nu conțin nici un comentariu cu privire la viața privată a reclamantei, referindu-se la aceasta în calitate sa de politician și persoană publică și bine cunoscută pe arena politică din Republica Moldova.

A mai susținut că, atât instanța de apel, cât și prima instanță au încălcat grav principiul neretroactivității legii consfințit în art. 22 din Constituția RM.

La fel, a indicat că instanțele de judecată ierarhic inferioare greșit au admis parțial și cerința reclamantei cu privire la repararea prejudiciului moral, deoarece acesta nu a fost demonstrat prin nici o probă pertinentă sau concludentă.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Materialele dosarului atestă că decizia Curții de Apel Chișinău a fost emisă la 05 decembrie 2018, dar date care ar confirma recepționarea acesteia de către recurent la dosar lipsesc.

În circumstanțele date, recursul declarat la 26 februarie 2019 de către Vladimir Voronin, reprezentat de avocatul Gheorghe Nicolaescu, este depus în termenul prevăzut de lege.

Examinând temeiurile recursului, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este inadmisibil din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) CPC, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Vladimir Voronin, reprezentat de avocatul Gheorghe Nicolaescu, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Prin urmare, argumentele recursului nu indică la încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Astfel, în sensul dat, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza *Rebai și alții* contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ține să menționeze că potrivit jurisprudenței CEDO, recursul

trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Asito vs Republica Moldova, 10 iulie 2010, Meyer vs Germania, 22 martie 2016), însă motivele recursului, invocare în speță sunt similare celor invocate în cadrul judecării pricinii, care au fost apreciate corespunzător.

Astfel, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de Vladimir Voronin, reprezentat de avocatul Gheorghe Nicolaescu, ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (2), 433 lit. a) și 440 alin. (1) Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul declarat de Vladimir Voronin, reprezentat de avocatul Gheorghe Nicolaescu, se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Iurie Bejenaru